

Dz.U.85.60.311

KONWENCJA

w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości,

sporządzona w Genewie dnia 13 listopada 1979 r.*

(Dz. U. z dnia 28 grudnia 1985 r.)

W imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

RADA PAŃSTWA

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 13 listopada 1979 r. została sporządzona w Genewie Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości.

Po zaznajomieniu się z powyższą konwencją Rada Państwa uznała ją i uznaje za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych; oświadcza, że wymieniona konwencja jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona, oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego, wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie dnia 28 marca 1985 r.

(Tekst konwencji zawiera załącznik do niniejszego numeru)

ZALĄCZNIK

KONWENCJA

w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości,

sporządzona w Genewie dnia 13 listopada 1979 r.

Strony niniejszej konwencji,

zdecydowane popierać stosunki i współpracę w dziedzinie ochrony środowiska,

świadome znaczenia działalności Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych w zacieśnianiu takich stosunków i współpracy, szczególnie w dziedzinie zanieczyszczenia powietrza, włączając w to przenoszenie zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości,

uznając wkład Europejskiej Komisji Gospodarczej na rzecz wielostronnego wypełniania odpowiednich postanowień Aktu końcowego Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie,

świadome postanowień zawartych w rozdziale dotyczącym środowiska Aktu końcowego Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, wzywających do współpracy w dziedzinie zwalczania zanieczyszczenia

powietrza i jego skutków, włączając w to przenoszenie zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości oraz do rozwoju przez współpracę międzynarodową szerokiego programu monitoringu i oceny przenoszenia na dalekie odległości zanieczyszczeń powietrza, rozpoczynając od dwutlenku siarki, z możliwością rozszerzenia na inne rodzaje zanieczyszczeń,

biorąc pod uwagę odpowiednie postanowienia deklaracji Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Środowiska Człowieka, a w szczególności zasadę 21, która wyraża powszechne przekonanie, że państwa, zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych i zasadami prawa międzynarodowego, mają suwerenne prawo do eksploatacji swoich własnych zasobów zgodnie z ich własną polityką w dziedzinie środowiska oraz ponoszą odpowiedzialność za zapewnienie, że działalność prowadzona pod ich jurysdykcją i kontrolą nie spowoduje szkód w środowisku innych państw lub na obszarach poza granicami jurysdykcji państwowej,

uznając możliwość wystąpienia szkodliwych skutków, zarówno w krótkim, jak i w długim okresie, spowodowanych przez zanieczyszczenia powietrza, włączając w to transgraniczne zanieczyszczenie powietrza,

mając na uwadze fakt, że podniesienie przewidywanego poziomu emisji zanieczyszczeń powietrza w obrębie regionu może zwiększyć takie szkodliwe skutki,

uznając potrzebę badania implikacji przenoszenia zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości oraz potrzebę poszukiwania rozwiązań występujących problemów,

potwierdzając gotowość wzmocnienia aktywnej współpracy międzynarodowej w celu opracowania odpowiedniej krajowej polityki oraz za pomocą wymiany informacji, konsultacji, prowadzenia badań i monitoringu - koordynowania krajowych działań na rzecz zwalczania zanieczyszczania powietrza, włączając w to transgraniczne zanieczyszczenie powietrza,

uzgodniły, co następuje:

Definicje.

Artykuł 1

W rozumieniu niniejszej konwencji:

- a) "zanieczyszczanie powietrza" oznacza wprowadzenie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, substancji lub energii do powietrza, powodujących szkodliwe skutki tego rodzaju, że zagrażają zdrowiu ludzkiemu, wyrządzają szkodę zasobom żywym i ekosystemom oraz dobrom materialnym, a także ograniczają lub wywierają szkodliwy wpływ na rekreacyjne lub inne prawnie dozwolone użytkowanie środowiska, a wyrażenie "zanieczyszczenia powietrza" będzie rozumiane zgodnie z powyższym,
- b) "transgraniczne zanieczyszczanie powietrza na dalekie odległości" oznacza zanieczyszczanie powietrza, którego fizyczne pochodzenie jest umiejscowione całkowicie lub częściowo na obszarze znajdującym się pod jurysdykcją jednego państwa i które ma szkodliwy wpływ na obszar znajdujący się pod jurysdykcją innego państwa na taką odległość, że nie jest w ogóle możliwe rozróżnienie udziału pojedynczych źródeł emisji lub grup źródeł.

Podstawowe zasady.

Artykuł 2

Umawiające się Strony, biorąc pod uwagę właściwe fakty i problemy, zdecydowane są chronić człowieka i jego środowisko przed zanieczyszczaniem powietrza oraz będą dążyć do ograniczenia i - tak dalece, jak to jest możliwe - do stopniowego zmniejszania i zapobiegania zanieczyszczeniu powietrza, włączając w to transgraniczne zanieczyszczanie powietrza na dalekie odległości.

Artykuł 3

Umawiające się Strony, w ramach niniejszej konwencji, będą za pomocą wymiany informacji, konsultacji, prowadzenia badań i monitoringu rozwijać bez nie uzasadnionej zwłoki politykę i strategię, które będą służyć jako środki do zwalczania emisji zanieczyszczeń powietrza, biorąc pod uwagę podjęte już wysiłki w skali krajowej i międzynarodowej.

Artykuł 4

Umawiające się Strony będą wymieniać informacje i dokonywać przeglądu swojej polityki, działalności naukowej i środków technicznych, mających na celu zwalczanie, tak dalece, jak to jest możliwe, emisji zanieczyszczeń powietrza, które mogą mieć ujemne skutki, przyczyniając się w ten sposób do obniżenia zanieczyszczenia powietrza, włączając w to transgraniczne zanieczyszczenie powietrza na dalekie odległości.

Artykuł 5

Konsultacje będą podejmowane, na prośbę, we wczesnym stadium, z jednej strony między Umawiającymi się Stronami, które są faktycznie dotknięte lub narażone na znaczne ryzyko transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości, a z drugiej strony między Umawiającymi się Stronami, w których obrębie i pod których jurysdykcją transgraniczne zanieczyszczenie powietrza powstaje lub może powstać w związku z prowadzoną lub zamierzoną przez nie działalnością.

Sterowanie jakością powietrza.

Artykuł 6

Biorąc pod uwagę artykuły 2 do 5, badania będące w toku, wymianę informacji i monitoring oraz ich rezultaty, koszty i efektywność lokalnych i innych środków zaradczych podjętych w celu zwalczania zanieczyszczeń powietrza, szczególnie pochodzących z nowych lub przebudowywanych instalacji, każda z Umawiających się Stron podejmie opracowanie jak najlepszej polityki i strategii, włączając w to systemy sterowania jakością powietrza, i w ramach tych systemów środki ochronne dostosowane do zrównoważonego rozwoju, w szczególności zaś przez zastosowanie najlepszych, dostępnych i możliwych z ekonomicznego punktu widzenia technologii, w tym także technologii mało- i bezodpadowych.

Badania i rozwój.

Artykuł 7

Umawiające się Strony, stosownie do swych potrzeb, będą podejmowały współpracę w prowadzeniu badań i (lub) rozwoju:

- a) istniejących i proponowanych technologii dla zmniejszenia emisji związków siarki i innych głównych zanieczyszczeń powietrza, włączając w to ich dostępność pod względem technicznym i ekonomicznym oraz ich wpływ na środowisko;
- b) aparatury kontrolno-pomiarowej i innych technik monitoringu i dokonywania pomiarów wielkości emisji i stężeń zanieczyszczeń powietrza;
- c) udoskonalonych modeli dla lepszego rozpoznania przenoszenia transgranicznych zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości;
- d) wpływu związków siarki i innych głównych zanieczyszczeń powietrza na zdrowie ludzkie i środowisko, włączając w to rolnictwo, leśnictwo, materiały, wodne i inne naturalne ekosystemy oraz widzialność, mając na względzie ustalenie podstawy naukowej do określenia zależności dawka - skutek w celu ochrony środowiska;
- e) ekonomicznej, społecznej i ekologicznej oceny alternatywnych środków służących osiągnięciu celów w zakresie środowiska, włączając w to ograniczenie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości;
- f) programów kształcenia i szkolenia, związanych z ekologicznymi aspektami zanieczyszczenia powietrza związkami siarki i innymi głównymi zanieczyszczeniami powietrza.

Wymiana informacji.

Artykuł 8

Umawiające się Strony będą, w ramach Organu Wykonawczego, o którym mowa w artykule 10, oraz dwustronnie, we wspólnym interesie, dokonywać wymiany dostępnych informacji w zakresie:

- a) danych odnoszących się do emisji - w okresach, które zostaną uzgodnione - ustalonych zanieczyszczeń powietrza, rozpoczynając od dwutlenku siarki pochodzącego z jednostek siatki o uzgodnionym wymiarze, albo strumieni ustalonych zanieczyszczeń powietrza, rozpoczynając od dwutlenku siarki, przez granice państwowe na odległości i w okresach, które zostaną uzgodnione;
- b) znaczniejszych zmian w polityce państwowej i w ogólnym rozwoju przemysłowym i ich potencjalnych skutkach, które mogłyby prowadzić do znacznych zmian w transgranicznym zanieczyszczaniu powietrza na dalekie odległości;
- c) technologii dla zmniejszenia zanieczyszczania powietrza, mających znaczenie dla transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości;
- d) planowanych w skali państwowej kosztów ograniczenia emisji związków siarki i innych głównych zanieczyszczeń powietrza;
- e) meteorologicznych i fizykochemicznych danych dotyczących procesów zachodzących podczas przenoszenia zanieczyszczeń;
- f) fizykochemicznych i biologicznych danych dotyczących zjawisk transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości i zakresu szkód¹⁾, które według tych danych mogą być przypisywane transgranicznemu zanieczyszczaniu powietrza na dalekie odległości;
- g) krajowej, subregionalnej i regionalnej polityki i strategii w zakresie zmniejszania emisji związków siarki i innych głównych zanieczyszczeń powietrza.

¹⁾Niniejsza konwencja nie reguluje zasady odpowiedzialności materialnej państwa za szkody.

Realizacja i dalszy rozwój wspólnego programu monitoringu i oceny przenoszenia zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości w Europie.

Artykuł 9

Umawiające się Strony podkreślają potrzebę realizacji istniejącego Wspólnego programu monitoringu i oceny przenoszenia zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości w Europie (zwanego dalej EMEP) i, mając na względzie dalszy rozwój tego programu, postanawiają położyć nacisk na:

- a) gotowość Umawiających się Stron do włączenia się i pełnej realizacji EMEP, który w pierwszym etapie skoncentruje się na monitoringu dwutlenku siarki i związanych z nim substancji;
- b) potrzebę stosowania, tam gdzie to możliwe, porównywalnych lub znormalizowanych metod monitoringu;
- c) pragnienie oparcia programu monitoringu zarówno na programach krajowych, jak i międzynarodowych. Tworzenie stacji monitoringu i zbieranie danych będzie podlegać jurysdykcji państwowej kraju, w którym stacje monitoringu są zlokalizowane;
- d) pragnienie ustalenia ram dla wspólnego programu monitoringu środowiska, opartego i biorącego pod uwagę obecne i przyszłe krajowe, subregionalne, regionalne i inne międzynarodowe programy;
- e) potrzebę wymiany danych dotyczących emisji - w okresach, które zostaną uzgodnione - ustalonych zanieczyszczeń powietrza, rozpoczynając od dwutlenku siarki pochodzącego z jednostek siatki o uzgodnionym wymiarze, lub dotyczących strumieni ustalonych zanieczyszczeń powietrza, rozpoczynając od dwutlenku siarki, przez granice państwowe na odległości i w okresach, które zostaną uzgodnione. Metoda uwzględniająca model stosowany do określenia strumieni oraz metoda uwzględniająca model stosowany do określenia przenoszenia zanieczyszczeń powietrza oparta na emisjach na jednostkę siatki będą udostępniane i okresowo analizowane w celu ulepszenia metod i modeli;
- f) ich wolę kontynuowania wymiany i okresowego uaktualniania danych krajowych dotyczących całkowitych emisji uzgodnionych zanieczyszczeń powietrza, rozpoczynając od dwutlenku siarki;
- g) potrzebę dostarczania meteorologicznych i fizykochemicznych danych dotyczących procesów zachodzących podczas przenoszenia zanieczyszczeń;

- h) potrzebę monitorowania składników chemicznych w innych komponentach, takich jak woda, gleba i roślinność, oraz wprowadzenia podobnego programu monitoringu dla rejestracji skutków w zakresie zdrowia i środowiska;
- i) pragnienie rozszerzenia krajowych sieci EMEP, aby mogły one działać w celach kontroli i nadzoru.

Organ Wykonawczy.

Artykuł 10

1. Przedstawiciele Umawiających się Stron będą, w ramach organu Starszych Doradców Rządów Państw Członkowskich EKG do Spraw Ochrony Środowiska, stanowić Organ Wykonawczy niniejszej konwencji i będą spotykać się przynajmniej raz w roku w tym charakterze.

2. Organ Wykonawczy będzie:

- a) dokonywać przeglądu realizacji niniejszej konwencji;
- b) tworzyć, w razie potrzeby, grupy robocze do rozpatrywania spraw związanych z realizacją i rozbudową niniejszej konwencji i prowadzenia badań oraz przygotowania odpowiednich dokumentów, a także przedstawienia Organowi Wykonawczemu zaleceń do rozpatrzenia;
- c) pełnić także inne funkcje, które mogą być potrzebne, zgodnie z postanowieniami niniejszej konwencji.

3. Organ Wykonawczy będzie korzystać z Organu Sterującego EMEP, stanowiącego integralną część mechanizmu realizacji niniejszej konwencji, zwłaszcza w zakresie zbierania danych i współpracy naukowej.

4. Organ Wykonawczy przy wykonywaniu swoich funkcji będzie, gdy uzna to za stosowne, korzystać z informacji uzyskiwanych od innych odpowiednich organizacji międzynarodowych.

Sekretariat.

Artykuł 11

Sekretarz Wykonawczy Europejskiej Komisji Gospodarczej będzie wykonywać dla Organu Wykonawczego następujące funkcje sekretariatu:

- a) zwoływanie i przygotowywanie posiedzeń Organu Wykonawczego;
- b) przekazywanie Umawiającym się Stronom raportów i innych informacji uzyskanych zgodnie z postanowieniami niniejszej konwencji;
- c) wykonywanie funkcji wyznaczonych przez Organ Wykonawczy.

Poprawki do konwencji.

Artykuł 12

1. Każda Umawiająca się Strona może zaproponować poprawki do niniejszej konwencji.

2. Teksty proponowanych poprawek będą przedstawione na piśmie Sekretarzowi Wykonawczemu Europejskiej Komisji Gospodarczej, który przekaże je wszystkim Umawiającym się Stronom. Organ Wykonawczy będzie rozpatrywać tak zaproponowane poprawki na swoim najbliższym corocznym posiedzeniu, pod warunkiem że propozycje te zostały przekazane Umawiającym się Stronom przez Sekretarza Wykonawczego EKG co najmniej na dziewięćdziesiąt dni przed terminem tego posiedzenia.

3. Poprawka do niniejszej konwencji będzie uchwalona przez consensus przedstawicieli Umawiających się Stron i wejdzie w życie w stosunku do Umawiających się Stron, które ją przyjęły, dziewięćdziesiątego dnia po złożeniu depozytariuszowi dokumentów przyjęcia przez dwie trzecie Umawiających się Stron. Następnie poprawka ta wejdzie w życie w stosunku do każdej Umawiającej się Strony dziewięćdziesiątego dnia po złożeniu przez nią dokumentu przyjęcia poprawki.

Zalätwanie sporów.

Artykuł 13

W razie powstania sporu między dwiema lub więcej Umawiającymi się Stronami, dotyczącego interpretacji lub stosowania niniejszej konwencji, Strony będą poszukiwały rozwiązania w drodze negocjacji lub stosując jakąkolwiek inną metodę załatwienia sporu, możliwą do przyjęcia przez strony pozostające w sporze.

Podpisanie.

Artykuł 14

1. Niniejsza konwencja będzie otwarta do podpisu w Biurze Organizacji Narodów Zjednoczonych w Genewie w dniach od 13 do 16 listopada 1979 r. z okazji Spotkania na Wysokim Szezeblu w sprawach ochrony środowiska, zorganizowanego w ramach Europejskiej Komisji Gospodarczej, dla państw członkowskich Europejskiej Komisji Gospodarczej, jak również dla państw posiadających status doradczy w Europejskiej Komisji Gospodarczej, zgodnie z artykułem 8 rezolucji 36 (IV) z dnia 28 marca 1947 r. Rady Gospodarczo-Społecznej oraz dla regionalnych organizacji integracji gospodarczej, utworzonych przez suwerenne państwa członkowskie Europejskiej Komisji Gospodarczej, które mają kompetencje do prowadzenia negocjacji, zawierania i stosowania międzynarodowych umów w sprawach objętych niniejszą konwencją.

2. W sprawach należących do ich kompetencji takie regionalne organizacje integracji gospodarczej będą, we własnym imieniu, korzystać z praw i wypełniać obowiązki, które niniejsza konwencja przyznaje ich państwom członkowskim. W takich wypadkach państwa członkowskie tych organizacji nie będą mogły korzystać z tych praw indywidualnie.

Ratyfikacja, przyjęcie, zatwierdzenie i przystąpienie.

Artykuł 15

1. Niniejsza konwencja podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu.
2. Niniejsza konwencja będzie otwarta do przystąpienia od dnia 17 listopada 1979 r. dla państw i organizacji, o których mowa w artykule 14 ustęp 1.
3. Dokumenty ratyfikacyjne, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia będą składane Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, który będzie pełnił funkcje depozytariusza.

Wejście w życie.

Artykuł 16

1. Niniejsza konwencja wejdzie w życie dziewięćdziesiątego dnia następującego po dniu złożenia dwudziestego czwartego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.

2. Dla każdej Umawiającej się Strony, która ratyfikuje, przyjmie lub zatwierdzi niniejszą konwencję lub przystąpi do niej po złożeniu dwudziestego czwartego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, konwencja wejdzie w życie dziewięćdziesiątego dnia następującego po dniu złożenia przez Umawiającą się Stronę dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.

Wypowiedzenie.

Artykuł 17

W każdej chwili po upływie 5 lat od daty wejścia w życie niniejszej konwencji w stosunku do Umawiającej się Strony ta Umawiająca się Strona może, w drodze złożenia pisemnej notyfikacji depozytariuszowi, wypowiedzieć niniejszą konwencję. Wypowiedzenie takie nabierze mocy dziewięćdziesiątego dnia następującego po dniu jego otrzymania przez depozytariusza.

Teksty oryginalne.

Artykuł 18

Oryginał niniejszej konwencji, którego teksty angielski, francuski i rosyjski są jednakowo autentyczne, zostanie złożony Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Na dowód czego niżej podpisani, należycie w tym celu upoważnieni, podpisali niniejszą konwencję.

Sporządzono w Genewie dnia trzynastego listopada tysiąc dziewięćset siedemdziesiątego dziewiątego roku.